

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem
Verschijnt 8 maal per jaar. Vierde jaargang nr. 4, Roosdaal, juni 2016

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en Strij-
tem

Secretariaat en verant-
woordelijke uitgever:
Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit num-
mer: Maurits Van Liede-
kerke, Roosdaalse Foto-
grafenvereniging, Bart
Caulier, Karen Van
Schuerbeeck, Hubert De
Bolle

Eindredactie:
Kristien Hemeryckx en
Walter Evenepoel

Iedere auteur is verant-
woordelijk voor haar/zijn
bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een eenvoud-
dig bericht te sturen naar
rausa@skynet.be. Het tijd-
schrift is ook in gedrukte
versie beschikbaar, maar
dan kost een jaarabonne-
ment € 20- vóór 15 janu-
ari te storten op
BE 97 8601 1557 2549

©
Zonder voorafgaande toestem-
ming van Erfgoed Rausa mag
niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie of op welke
andere wijze dan ook.

om te beginnen...

Rausa verschijnt in februari, maart, april, juni, augustus, september, november en december in digitale versie en op aanvraag in gedrukte versie. De digitale nummers zijn gratis. Wie een gedrukte versie wil, kan zich in december abonneren (€ 20) voor de volgende jaargang. **In de loop van het jaar worden geen nieuwe gedrukte abonnementen genoteerd.**

Wie zelf artikels wil schrijven of beeldmateriaal wil bezorgen is hartelijk welkom. De bijdragen graag inleveren een maand voor de datum van verschijnen.

Redactieadres:

Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 054 32 33 64

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	om te beginnen
Blz. 3	't stond in de gazet
Blz. 4	terugblik
Blz. 5	Rausa in actie
Blz. 6	van uw reporter ter plaatse
Blz. 12	Het Belang van Pamel
Blz. 14	(niet meer zo) vers van de pers
Blz. 17	gluren bij de burens
Blz. 20	het beeld van de maand

Op de voorpagina: de Sint-Waldetrudismolen in Herne, foto van Peter De Meyst (Fotografenvereniging Roosdaal).

Foto's en artikels zonder vermelding zijn van Walter Evenepoel.

De foto's die uit het archief van de familie De Wever komen worden aangeduid met 'afDW'

't Stond in de gazet

"'t Is echt waar, want het stond in de gazet". De tijd dat je met deze zin iemand kon overtuigen, ligt al heel ver achter ons. De tsunami van journalistieke berichtgeving die we elke dag over ons heen krijgen is zo overrompend en tegenstrijdig, dat we elke bladzijde van krant of tijdschrift met heel veel argwaan omdraaien. We kunnen alle berichten immers met een paar toetsen op het wereldwijde web controleren en vergelijken. Niet dat we er nadien zeker kunnen van zijn de juiste besluiten te trekken, maar de onfeilbaarheid van het gedrukte woord wordt vandaag, op zijn zachtst gezegd, heel sterk gerelativeerd.

Maar hoe keken grootmoeder en overgrootvader aan tegen de berichtgeving? Via welke kanalen lieten zij zich op de hoogte brengen van wat er in de wereld of in hun regio gebeurde? Dat is het soort vragen waar wij ons bij Rausa graag mee bezighouden. Je hebt het intussen al door: de rode draad in dit zomernummer wordt de plaatselijke journalistiek. We waren nog maar net begonnen met de voorbereiding van deze editie, toen we alweer werden geconfronteerd met onze overmoed: het verhaal vertellen van wat er in de Roosdaalse dorpen aan berichtgeving werd verspreid, lukt je niet op zestien bladzijden.

Zelfs als we ons beperken tot een summiere bespreking van de tijdschriften van verenigingen, politieke partijen of streek-edities van grote bladen, zijn we voor een tijdje gelanceerd. En dan zouden we het nog niet hebben gehad over de plaatselijke radio-uitzendingen en beeldverslaggeving! Het wordt dus weer beperken en kiezen en de rest uitstellen.

Snuisterend in het Roosdaalse persverleden bots je op een figuur die in zijn eentje waarschijnlijk meer aan het papier heeft toevertrouwd dan alle plaatselijke collega's samen: ere-gemeenteontvanger Désiré De Wever. Zijn verhaal beslaat het grootste deel van deze Rausa 4. Maar we boren ook wat dieper in onze rubriek 'niet meer zo vers van de pers', we laten journalist/dichter Maurits Van Liedekerke vertellen over 'zijn' Herne, kondigen een lezing aan van 'onze' grote journalist Rik Van Cauwelaert en hopen je te verblijden met een kruiwagen interessante berichten en aankondigingen.

Met deze bonte verzameling streekgebonden teksten leggen we intussen ook een paar steentjes bij in het kleurrijke mozaïek van de plaatselijke journalistiek. En daar is het ons om te doen hadden we eerder al verteld.

Erfgoeddag (23/24 april)

'Vollen bak' op de erfgoeddag (die bij ons een dagje vroeger werd gehouden): in onze erfgoedkelder was het aanschuiven om de pittige projectie 'Rituelen op de pellicule' te bekijken...

... terwijl Luc Van Liedekerke op een onnavolgbare manier nog eens in de huid kroop van Pastoor Cuylits en de mensen vergastte op een schitterende monoloog.

De dag nadien trokken we er zelf op uit om ons bij de vrienden van de naburige erfgoedverenigingen te laten verrassen door een bijzonder sterk aanbod aan activiteiten en tentoonstellingen.

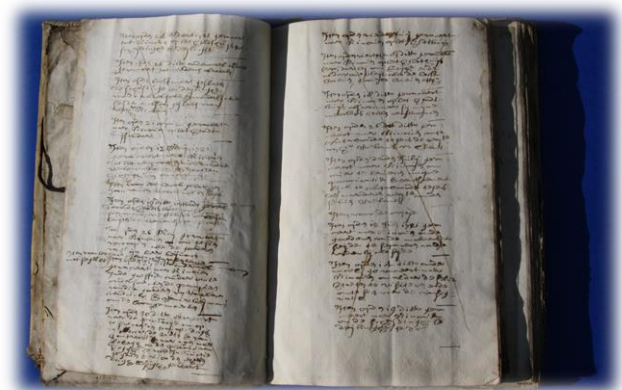
Nog in het kader van de erfgoeddag mochten wij op 28 april professor Stefaan Top ontvangen in Het Koetshuis.

De befaamde volkskundige vertelde honderduit over rituelen van de wig tot het graf... en/of de strooiweide.

Belangwekkende vondst!

Tijdens een van onze archiveringssessies in de kelders van het gemeentehuis, vonden we tussen bestofte en door muizen aangevaste papierresten een dik, in geitenleer gekaft boek. Kobe Gordts, een jonge historicus die ook op deze sessie aanwezig was, kon ons meteen vertellen dat het ging om een Pamels rekeningenboek uit het begin van de jaren 1700!

... en dan zijn er ook onze opendeurdagen op de eerste zaterdag van de maand. Rustig snuisteren in onze documenten en een toffe babbel slaan!

4 juni 2016, 9.30 tot 12 uur:

opendeurdag met Willy De Smedt

de derde (en laatste) causerie van deze rasverteller. Wie aan de slag wil als genealoog brengt bij voorkeur een laptop mee én gegevens over je stamboom

Volgende opendeurdagen:

6 augustus, 3 september, 1 oktober, 5 november en 3 december.

Zomer 2016: 'Schatten van Vlieg'.

Erfgoed Rausa mocht de Jeugdraad helpen bij het lanceren van een prettig familie-evenement. 'Schatten van Vlieg' is een activiteit voor kinderen van 6 tot 12 jaar, begeleid door hun (groot)ouders. De hele zomer lang kun je langs Roosdaalse erfgoedplekjes fietsend op schattenjacht. Over dit mooie initiatief dat loopt in samenwerking met de Bibliotheek, kun je alles vernemen op www.roosdaal.be/vlieg

Sessies gemeentelijk archief

(14 tot 17u): op 7/6, 2/8, 4/10 en 6/12

11/9/16: open monumentendag:

Erfgoed Rausa, Zonnelied vzw en de Roosdaalse Cultuurraad slaan de handen in elkaar voor de Open Monumentendag. Dankzij de Zusters Franciscanessen, die hun klooster gastvrij openen die dag, kunnen we de bezoekers laten kennis maken met de geschiedenis en de evolutie van dit instituut. Meer uitleg in het volgende nummer van Rausa.

25/9/16: deelname aan de **seniorenbeurs**. Wij zouden heel graag uitpakken met een reeks prachtige oude huwelijksfoto's. Als je op zolder nog zo'n exemplaar hebt liggen van je overgrootouders, dan zouden wij dat heel graag even inscannen. Laat het ons weten via rausa@skynet.be (of 054 32 33 64)

NU AL noteren in je agenda!

14/10/16:

lezing door **Rik Van Cauwelaert**

Een van de topjournalisten van Vlaanderen! Met Rik Van Cauwelaert ben je zeker van verrassende en originele standpunten over plaatselijk verleden en parallellen met de 'grote' politiek.

Aansluitend op deze lezing bieden wij de aanwezigen een receptie aan. Erfgoed Rausa heeft immers wat te vieren: op 11 oktober 2011 (jawel, vijf jaar geleden) gingen wij van start met onze erfgoedvereniging. **Ons eerste lustrum zit erop!**

20/11/14: Erfgoed Rausa doet mee aan de **Kunstendag voor Kinderen**. Meer bepaald hebben wij onze medewerking verleend aan het libretto van een origineel muzikaal sprookje rond de Dikke van Pamela dat op die dag in wereldpremière gaat in de schouwburg van GC Het Koetshuis.

4/12/16: '**Van Abbeloos tot Zeppos**', boekvoorstelling van Maurits Van Liedekerke. Koetshuis. Uitgeverij De Draak in samenwerking met Erfgoed Rausa.

23/04/2017: **Erfgoeddag**

30/04/2017: we nemen de draad op van een prachtige traditie: **Meiboomplanting van het Pajottenland**, domein van GC Het Koetshuis

Van uw reporter ter plaatse, Désiré De Wever

Het was voor elk vroom kind een bijzonder opwindende periode, die weken voor de plechtige communie. Een uurwerk mogen kiezen, je eigen naar leer geurende missaal openslaan en je prentjes gaan kiezen bij de drukker. Dat laatste deden we bij 'Dizzen van de Slimmen'. In het statige, grote huis aan de Pamelse Klei werden we in het bureel met een opvallend mooi glasraam ontvangen door de wat plechtige, ernstige man die ons een collectie kleurige prentjes voorlegde. Een week later mochten we onze bestelling afhalen: keurig gedrukte gedenkkaartjes met achteraan voor het eerst onze naam in écht drukwerk.

Ik had er toen geen idee van dat die zwijgzame mijnheer een bijzonder boeiende persoonlijkheid was, een ongewone mix van artistiek talent, commerciële aanleg, technisch vernuft, journalistieke capaciteiten en groot doorzettingsvermogen. Hubert De Bolle vatte de biografie van Désiré De Wever al knap samen in een artikel op zijn website. Hieruit kun je al opmaken wat een veelzijdig man dit wel was. Omdat hij ook journalistiek actief was, willen we in dit Rausanummer deze merkwaardige dorpsgenoot uitgebreid belichten.

De jonge Désiré De Wever, foto: afDW

In Wambeek werden wij vriendelijk ontvangen door Winfried, de oudste zoon van Désiré, die ons urenlang vertelde over het bewogen leven van zijn vader. Ook bij zijn zussen Diane en Yolande liepen we even langs om bij een fijne babbel door de familiealbums te bladeren.

Winfried plooidde de kwartierstaat open waarin Gerard Van Herreweghen in zijn typische kalligrafie de voorvaderentafel van de familie De Wever heeft neergeschreven en die oploopt tot de late zeventiende eeuw. Vanzelfsprekend komen we dan ook uit bij de toenaam 'van de Slimmen'. Winfried heeft er in de familie zelf nooit een sluitende verklaring over opgevangen, zodat ook hij zich baseert op de uitleg die Gerard gaf in een DF-publicatie van 1978 (*kader hiernaast*).

In het huis op de Kwinkeleer, dat vandaag nog altijd als 'de Slimmen' wordt aangeduid, werden in het gezin van Petrus Jozef De Wever en Blondina Catharina Pauwels negen kinderen geboren. In het laatste jaar van de Grote Oorlog werd daar Désiré als zevende in de wieg gelegd.

'De Slimmen'

De familiale overlevering van de toenaam slaat niet op een 'De Wever', maar op een 'Minner'. De eerste Pamelse De Wever was immers op de Zavel met een Minner getrouwd en erfde zo ook de toenaam. De oorsprong van de volkse betiteling gaat terug tot de periode van de Franse overheersing toen een zekere Minner zich op een fijne, vernuftige wijze wist te onttrekken aan de gedwongen militaire dienst in de Franse legers. Dat moet dan Judocus Minner zijn geweest, die op de Profetenstraat zijn tenten opsloeg. Het was dus een eretitel en geen scheldnaam! Joos Minner was de betovergrootvader van Désiré De Wever.

De Kwinkeleer was in die tijd een bloeiende wijk met veel winkels en café's. Huize De Wever was daarvan een mooi voorbeeld: het was er herberg, winkel, drukkerij én hoedenmakeratelier. Winfried hield de familiechroniek bij:

"Peter Jef was bouwvakker. Hij heeft mee gemetseld aan de Pamelse kerk. Ik heb zelf foto's gezien waarop te zien is hoe hij als 23-jarige een ladder beklimt die bevestigd was op de hoge stelling rond de torenspits. Daar is duidelijk op te zien dat mijn grootvader het kruis op de kerk heeft geplaatst! Drie jaar na de inwijding van de kerk is hij er getrouwd met de dochter van de smid. Hij ging 'inwonen' bij zijn schoonouders en vond dus na zijn metseluren nog tijd om achter de tapkraan te staan en het huis uit te breiden met een atelier dat fier 'modesterie' werd genoemd. Mijn grootmoeder (Blondina Catharina Pauwels) heeft daar een gerenommeerde hoedenmakerij uitgebouwd, mét personeel. Overigens hebben vier tantes de traditie voortgezet in Pamel, Liedekerke, Ieper en Langemark. De echtgenote van de Teralfense burgemeester is er tijdens WOII de hele tijd actief geweest als leerling modiste.

Vijf modistes met stijl en faam: moeder en zussen van Désiré (afDW)

Toen er in een aanbouw ook nog een drukpers werd geïnstalleerd, moet het er een bedrijvigheid van jewelste zijn geweest. Het zat er bij vader Désiré dus van huis uit ingebakken om met flink wat zaken tegelijk bezig te zijn. Het begon zo...

In 1929 nam hij elke dag in Okegem de trein naar Aalst om er in het VTI (vanaf 1911 'eene vak- en ambachtsschool' of kortweg 'de vakschool' genoemd) houtbewerking te leren. Op zijn zestiende vatte hij hoger kunstonderwijs aan in het Molenbeekse Sint-Lucasinstituut. Toen hij daar zijn studies als binnenhuisarchitect had afgerond, bleek tot zijn consternatie dat de Nederlandstalige afdeling geen gehomologeerde diploma's mocht afleveren. Deze onrechtvaardigheid heeft hem zeer diep geraakt. Hij heeft er een nooit afgezwakte Vlaamse reflex aan overgehouden. Winfried zegt hierover:

"Ik heb mijn vader nooit een woord Frans horen spreken. Toen hij later zijn bankfiliaal had, weigerde hij consequent Franstalige klanten".

In het rampzalige jaar 1940 kon hij op het gemeentehuis aan de slag als klerk. Tijdens de oorlog was hij verantwoordelijk voor de rantsoenzegels. Het waren hachelijke tijden waarop soms verscheurende keuzes moesten gemaakt worden. Op een bepaald ogenblik heeft hij geweigerd een lijst met de namen van de 'weerbare mannen' aan de Duitse bezetter door te geven. Diane, de oudste dochter, vertelde ons een verhaal dat we bij de voorbereiding van het artikel over Domien De Coen (Rausa 1-2016) ook al hoorden:

"Toen de Duitsers op het gemeentehuis de adressen van een aantal jongemannen kwamen opvragen, ging Désiré dicht bij het open raam staan en las traag en luid de namen voor. Champetter De Coen die (zoals afgesproken) onder het raam stond te luisteren, noteerde de namen en spoedde zich ijlings naar de jonge kerels zodat die zich uit de voeten zouden kunnen maken. Intussen had Désiré, die de soldaten ook de weg moest uitleggen, de Duitsers een grote omweg laten maken zodat de militairen aankwamen als de vogels al lang waren gaan vliegen".

*Désiré op zijn bureel in het gemeentehuis,
1945 (afDW)*

Tijdens de oorlog heeft Désiré een korte tijd in voorhechtenis gezeten op beschuldiging van stelen van rantsoenzegels. Omdat er geen enkel bewijs was, werd hij spoedig vrij gelaten. Overigens is de ware toedracht jaren later aan het licht gekomen. Hij heeft echter geen stappen ondernomen om de schuldigen alsnog te laten veroordelen. Dat Désiré een gewaardeerd ambtenaar was mag blijken uit het feit dat hij spoedig promoveerde tot opsteller, onderbureelhoofd en vanaf december 1965 de belangrijke post van gemeenteontvanger bekleedde. Deze opdracht heeft hij ingevuld tot hij in de lente van 1976 op pensioen ging en de titel kreeg van 'ere-ontvanger van Roosdaal'.

Désiré was 28 toen hij trouwde met Bertha De Leener, een meisje uit Gooik. Ze kregen drie kinderen: Diane, Yolande en Winfried.

*30 augustus
1946: huwe-
lijksfoto van
Bertha De
Leener en Dé-
siré De Wever
(afDW)*

Het gezin bouwde op de Pamelse Klei een fraaie woning, ontworpen door architect Manneback. In datzelfde jaar echter overleed de jonge moeder, amper 25 jaar. Het leven gaat echter voort en in 1954 treedt Désiré in het huwelijk met Maria Roose uit het West-Vlaamse Bikschote. Uit dit huwelijk worden Stefaan en Lutgart geboren. Aanvankelijk zal Maria haar baan als onderwijzeres combineren met het gezin, later zal zij haar man bijstaan bij de talrijke bezigheden.

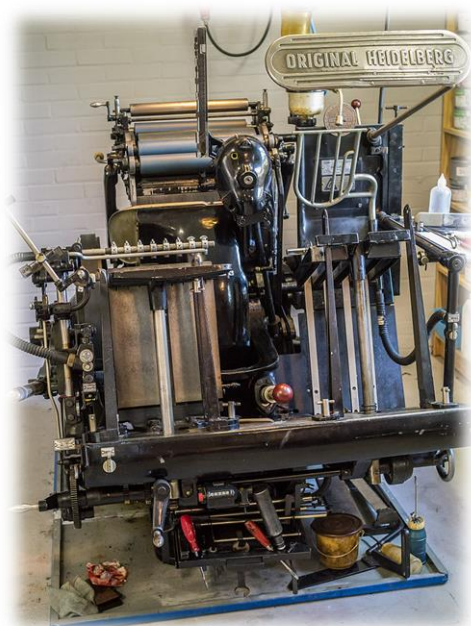
De woning aan de Pamelse Klei

Winfried begint dan aan een waslijst van activiteiten, ondernemingen en bezigheden op te sommen die Désiré naast zijn baan als gemeenteontvanger wist te onderhouden. Het moet een man geweest zijn met buitengewone werkkraft en doorzettingsvermogen.

"Vader had een zelfstandig agentschap van het Gemeentekrediet (wal later zou opgaan in Dexia). Later werd het zelfs 'bankkantoor' genoemd. Maar stel je daar niet te veel bij voor: een telefoon, een grote fichebak en een mechanische rekenmachine, dat was zo ongeveer het patrimonium van dit bankfiliaal. Overigens werd ik zelf ingeschakeld bij het geldtransport. In plaats van een gepantserde auto beschikte ik over een fiets met een elastiek over het bagagerekje. Daaronder werden de grote, bruine enveloppes gespannen en zo peddelde ik naar het hoofdkantoor in Liedekerke of naar verschillende notarissen in o.a. Gooik en Lennik. Welke overvaller zou in zo'n ventje met een fiets een geldkoerier hebben vermoed?"

En dan was er de drukkerij. Die was er zeker al vóór WOII. Waarschijnlijk zijn de oudere broers er mee begonnen want zij vestigden zich later als drukker respectievelijk in Liedekerke en Iddergem. Vader zorgde ervoor dat de Pamelse drukkerij ook bleef draaien, eerst in het 'oudershuis' aan de Kwinkeler, later in zijn nieuwe woning op de Klei. De mechanische drukpers met het enorme vliegwiel verhuisde dus ook naar de nieuwe woonst. Het was een echt curiosum. Er werden nog houten letters gebruikt en tot in 1974 werden er de affiches voor notariële aankondigen mee gedrukt op geel papier, officiële aankondigingen op witte vellen én de voorgedrukte affiches van Léberg en Wiel's voor sportactiviteiten. Rond 1950 werd er een grote investering gedaan: de aankoop van een 'Heidelberg' een moderne, roterende drukpers, zowat de Rolls Royce onder de drukpersen.

De beroemde 'Heidelberg' drukpers

In de drukke periode rond de communiefeesten hoorden we op onze slaapkamers tot diep in de nacht het gebonk van de drukpers. Ook moeder zat dan vaak tot in de kleine uurtjes met goudpoeder de prentjes af te werken.

Naast de doodsbrieven, naamkaartjes, communieprentjes en uitnodigingen, drukte vader ook boeken en had hij zelfs een eigen uitgeverij (Liturga) opgericht".

Winfried vertelt over het diepe religieuze gevoel van zijn vader. Hoe hij hem op het einde van zijn leven bezocht in het ziekenhuis, maar de kamer leeg vond. Uiteindelijk vond hij hem op het einde van de gang, stil mijmerend voor een Mariabeeld. Zijn religiositeit komt zeker ook tot uiting in het artistieke oeuvre van Désiré De Wever. Want hij was beslist ook een begenadigd kunstenaar. De grafische ontwerpen, de ex librisen, de olieverfschilderijen... maar ook zijn poëziebundels, getuigen van onmiskenbare aanleg om het onzegbare te zeggen.

Als voorbeeld nemen we het openingsgedicht uit zijn bundel 'Gulden Huis' uit 1946:

Het huis, mijn vaderhuis, waar ik mijn eerste weiflend leven met mijn handen mat, mijn gulden huis, nog met den lagen drempel, ligt breed rondom in tuin gevat.

Geluk, ik heb het naar de diepte van dees tuin gemeten, blijde als een kind dat door het water waadt en vreemde schelpen zoekt. Ik hoorde in den wind

het wijde onbekende aan het hart van moeder, rillende in de schaduw van dansende geblaarte in de gouden zon, waaraan het groot verlangen hing.

"Mijn vader stelde ook zelf de teksten op van de bidprentjes. Dit heeft op een bepaald ogenblik zelfs geleid tot een conflict met de pastoor. Op een keer had vader (zoals tot dan toe zijn gewoonte was) een passende tekst geschreven en met de kleine loden lettertjes geduldig de hele opmaak verzorgd, toen de zielenherder hem opdroeg om helemaal opnieuw te beginnen met een tekst van zijn hand. Vader weigerde. Dit voorval had de relatie zo vertroebeld, dat vader sindsdien niet meer naar de kerk is geweest, ik mocht geen misdienaar meer zijn en mijn zussen mochten niet meer naar de Chiro gaan!"

Het belette hem niet om actief te blijven in het culturele leven van Pamel. Van 1942 tot 1951 was hij voorzitter van het Davidsfonds. Het Nieuwsblad en De Standaard rekenden op zijn journalistieke inbreng om over de grote en kleine gebeurtenissen in dit stukje Pajottenland te verslaan.

Allicht zijn meest succesvolle publicatie, was een dun boekje waarin hij zijn interpretatie van het leven van 'De Dikke van Pamel' neerschreef. De publicatie van 'Bijdragen tot de geschiedenis van Pamel' (1987), een bundeling van artikels die hij eerder had gepubliceerd in 'Het Belang van Pamel', was echter een desillusie. Tot zijn verbazing was hierin toen blijkbaar niemand geïnteresseerd".

Over '**Het Belang van Pamel**' laten wij hierover op blz. 12 Hubert De Bolle uitvoerig aan het woord.

Wij moeten het eerst ook nog hebben over de commerciële capaciteiten van Désiré De Wever: hij beheerde immers ook een groothandel in bureelbenodigdheden, prentkaarten, missalen, rekenmachines, vulpennen (mét reserveonderdelen!), schoolbenodigdheden zoals grote T-latten, kruisbeelden, zelfs gereedschappen (hamers, vijlen, zagen en noem maar op), mechanische schrijfmachines, zelfs de boekjes die de kinderen van de lagere school kregen bij de prijsuitreiking werden geleverd door de 'firma' De Wever.

Ook voor alle mogelijke papiersoorten kon je er terecht. Zo onder andere ook het bekende boter- en rode inpakpapier waarvan beenhouwer en overbuur Karel Verlinden goede klant was.

"Op een keer was de prijs van het boterpapier plots heel erg gestegen. Ik moest bij Sjalen (= Karel Verlinden) een bestelling gaan leveren. Een beetje bedremmeld zei ik, toen ik hem de rekening gaf, dat mijn vader er niets kon aan doen.

"Och menneken" had Sjalen gezegd, "zegt tegen aal'n Dizz'n dat'n em dovan niks moet ountrekken, ik verkoeëp dat toch tegen de prouès van 't vlieës".

Désiré De Wever op zijn stand op de Pamelse handelsbeurs in 1954 (afDW)

Tenslotte nog een woord over de handige Désiré. Zijn opleiding tot binnenhuisarchitect en zijn basisopleiding houtbewerking, lieten hem ook toe zelf al het meubilair te ontwerpen en te realiseren. Allicht wat geïnspireerd door Mondriaan gaf hij elke deur een andere kleur en paste hij modernistische elementen toe bij de realisatie van bureelmeubel, ingebouwde kasten, tot zelfs de veranda. Dat zoon Winfried hem als technicus kon helpen met de elektrische installatie was handig meegenomen.

In 1983 moest Désiré ook zijn tweede echtgenote laten gaan. Maria Roose stierf op 55-jarige leeftijd. Hij was toen al enkele jaren met pensioen en werd vanaf dan nog stiller dan hij al was. Het liefst van al zat hij rustig in zijn zetel, in een hoek van de kamer te mijmeren en te kijken naar de rookkringetjes die uit zijn sigaar ontsnapten of schikte hij urenlang zijn munten- en postzegelverzameling.

Naast al die herinneringen heeft Winfried een heel archief vergaard met documenten, publicaties, zelfs een oud spaarboekje waarin Désiré alles had bijgehouden, maar waar op de achterzijde ook profijtig allerlei andere berekeningen waren genoteerd. Désiré had ook de krant bijgehouden van 22 mei 1951, Winfried's geboortedag. Winfried koestert het manuscript van de bundel 'Het hart zwijgt niet', een hoopje dunne vellen, de verzen genoteerd op een oude typemachine, met correcties hier en daar. Hij citeert uit het werk van zijn vader een aantal autobiografische verzen.

Het is een ontroerend moment, te zien met hoeveel eerbied de zoon over de vader spreekt.

"Mijn vader was inderdaad een stille en zwijgzame man. Sommigen dachten dat hij depressief was, maar ik heb hem zeker niet zo gekend. Het is nogal vanzelfsprekend dat je door het leven wordt getekend wanneer je twee maal je echtgenote verliest. Maar ik herinner mij mijn vader als iemand die vol ideeën zat en altijd plannen aan het smeden was.

Toen hij in het voorjaar van 1997 in het ziekenhuis van Ninove overleed, waren alle plannen echter opgeborgen en is hij rustig uitgedoofd".

Winfried De Wever en zijn echtgenote Gigi de Fiesta Abuan

Bronnen:

Interview met Winfried De Wever (2015), Roosdaal van A tot Z, website van Hubert De Bolle (www.hdbr.be), ook Diane en Yolande brachten bijkomende elementen aan en bezorgden foto's uit het familiearchief.

'Hoelang woont je familie hier al', GVH, DF-Roosdaal, 1978, Foto's en gegevens van William Cobbaert (neef van Désiré).

Op zijn website 'Roosdaal van A tot Z' besteedt Hubert De Bolle ook heel wat aandacht aan het journalistiek werk van Désiré De Wever. Uit dit onvolprezen spreekwerk brengen we de belangrijkste elementen over de korte maar werkwaardige bloei van dit tijdschrift.

Het Belang van Pamel werd uitgegeven van 9 maart 1947 tot 31 december 1948.

Eerst werd het blad gratis gedeponneerd in alle Pamelse bussen, maar al vanaf 20 april 1947 moest men er een abonnement voor nemen: 45 fr. Voor een abonnement tot 1 maart 1948. Maar blijkbaar moesten een aantal/alle abonnementen eind december 1947 toch vernieuwd worden.

In juni 1948 dacht Désiré De Wever aan stoppen, maar zette toch door. Wel verminderde hij het ritme van verschijnen van het blad, van wekelijks naar tweemaal per maand.

Was het aantal abonnementen te klein? Waren de inkomsten uit reclame te pover? Feit is dat Désiré begin oktober 1948 een uitweg zocht in een gezamenlijke (opnieuw wekelijkse) uitgave met 'Denderland' uit Liedekerke. Het blad met twee titels (!) kende echter maar een kort bestaan en eind oktober 1948 verscheen 'Het Belang van Pamel' opnieuw afzonderlijk, tweemaal in de maand.

Niet voor lang echter, want al op 31 december schrijft De Wever dat de verspreiding met abonnementen wordt stopgezet en dat het enkel nog voor bepaalde gelegenheden zal worden uitgegeven en kosteloos 'in al de huizen der gemeente Pamel' zal worden verdeeld.

Achteraf bleek dit de aankondiging van het definitieve einde van 'Het Belang van Pamel' te zijn geweest.

Bij inzage van alle nummers van het blad krijgt men vooreerst een beeld van de ravitailering/rantsoenering in de jaren, volgend op de Tweede Wereldoorlog: om aan het levensnoodzakelijke te geraken, moesten de Pamelers vetstofzegels, zeepzegels, melkzegels, boterzegels, vleeszegels, ... afhalen en omwisselen, zo ook meststof- en fenkaarten, (steen)kolenkaarten, ...; bovendien werden zij verplicht de teelten en dieren te tellen en aan te geven. Désiré De Wever informeerde over wat moest worden gedaan.

Amusant is ook de verwonderlijke verwoording van de reclame, zoals '... koop dan een platendraaier, thans te bekomen Automatic, t.t.z. 40 minuten spel zonder te moeten omdraaien of hersteken van platen'.

Zeker tot het begin van 1948 waren het meestal Pamelse handelaars die reclame plaatsten. Ook werden de lezers uitgenodigd op feestavonden, bals, kermissen, ingericht te Pamel. 'Bij gelegenheid van Kermis Belle-Alliance Grote Emmerbolling naar Haantjes en geldprijzen'.

In de beginperiode was er in 'Het Belang van Pamel' plaats voor een mop, soms voor 'een lepel levenswijsheid', voor een mededeling van de Duivenbond en enkele keren ook voor de bekendmaking van 'verkoop(en) door notarissen'.

Zowel in de eerste als tweede jaargang werd regelmatig een voetbalwedstrijd van Denderzonen Pamel aangekondigd of werd er verslag van uitgebracht.

Over enkele gebeurtenissen gaf het blad uitvoeriger verslag, zoals de viering van 25 jaar burgemeesterschap van Joseph De Schepper, over de begrafenis van dokter Cesar Roosens en over de aanstelling van pastoor Jozef Geeraerts.

Van 4 mei 1947 tot 31 december 1948 vertelde Désiré De Wever in 70 afleveringen de 'Geschiedenis van Pamel', een mix van historische feiten en eigen interpretatie, op basis van notities van mevrouw K. Van Cauwelaert-Van der Kelen. In het nummer van 15 juni 1947 begon hij met de nodige fantasie te schrijven over 'De Dikke van Pamel', tot 27 december 1947, in 28 afleveringen. (HDB)

**5 jaar
erfgoedwerking!**

2011-2016

**Bestuurslid
Erfgoed Rausa,
iets voor jou???**

Het gaat (heel) goed met Rausa, dank je! Maar omdat we onze werking na vijf jaar willen verfijnen en onze groep versterken met frisse mensen en ideeën, nodigen wij erfgoedliefhebbers met 'goesting' uit om toe te treden tot de **algemene vergadering**. Geïnteresseerd? Ga dan naar onze website (www.rausa.be, rubriek 'structuur') en vul daar het formulier '**nieuw bestuur**' in, graag vóór 1 augustus 2016. Je kan ook terecht op 054 32 33 64.

(niet meer zo) vers van de pers

Veel meer dan vandaag, leunden kranten vroeger uitdrukkelijk aan bij een politieke strekking of partij. In deze rubriek verschenen al wel vaker artikels uit de kranten De Werkman en Het Land van Aelst die allebei gelinkt zijn aan de Christen Volkspartij en de gebroeders Daens. Hun politieke tegenstanders, de conservatieve katholieke partij en haar boegbeeld Charles Woeste, gebruikten Den Denderbode om hun ideeëngoed te verspreiden.

Lezers konden zich voor een jaar abonneren op een krant, of een exemplaar kopen bij de 'uitverkopers'. Op de voorpagina van De Werkman staat daarom in de beginjaren helemaal bovenaan een overzichtje van de plaatsen waar de krant kan gekocht worden.

In 1874 is de krant bijvoorbeeld pas aan zijn tweede jaargang toe, en is het van groot belang om al wie de krant onder ogen krijgt, te laten weten waar de krant te koop wordt aangeboden.

Zo lezen we helemaal bovenaan de krant van 13 maart 1874 dat het blad "wordt verkocht in de statie, 's zondags aan de kerk en alle dagen bij de uitverkopers."

Daarna volgt een lijstje met uitverkopers, verspreid over gans Oost-Vlaanderen, Brussel en Vlaams-Brabant. In het lijstje komt ook één Roosdaalse uitverkoper voor: "Borgt Lombeke, J. Eylenbosch, Weversstraat".

DE WERKMAN

Wordt verkocht te

IN DE STATIE, 's zondags aan de Kerk en alle dagen bij de Uitverkopers.

2de JAAR N° 73. 13 MAART 1874.

Verschijnt alle Vrijdagen.

PRIJS: in 't bureel of winkels 5 CENTIEMEN.
Met de post of te huis gebracht: 2,50 's Jaars.
Vooraf betaalbaar.

<p>Beveren waas, Jozef Marcus, Blanckenbergh M. F. Van de Pitte, Godderis, Zakst 43, Borgt Lombeke J. Eylenbosch Weversstraat. Calcken P. De Maester, in de Paal- Calloo, Josef Verlant, winkelier. Denderhaute Sylv. Goubart, bakker. Deenderleeuw Juf. Van der Weeden vrouw De Peisenaker.</p> <p>Easchene (Brabant) André Van Mulders. Eekloo, W. De Decker, Brugschestraat. Galinaarden, J. B. Sabatier. Gent, Dampoortstr. 76, P. Wiemer-Balfour- id. Fr. Heysa, Straatstrat 3 id. M. Van Nieuwlandt, zand- id. Elias De Clercq stokersstr. 9, bij het Nieuwla- id. C. 't Felt De Jonge, boek- & steend. hoogstr.</p> <p>Goeraardsbergen, M. Avoux, lithograaf Grembergen, M. D'Hollander, Gavere, B. Valghe-Haelowyn. Hokolgem, D'anesoleir, Moits. Herzele, Vit. Hageaau, wink. Heusden M. D'Hooghe. Herdersom, Ch. Van Hoorebeek, aan de kerk. Laarne, M. L. De Tollenaar, winkelier. Lokoro, J. De Kinder, schoolst 41</p>	<p>Lede. id. Liedekerke, Malderen, Moersel, Merchten, Maria-Lierde. Meire, Machelen, Nazareth, Nieukerke (waas) Ninove, Nederbrakel, Oudenaarde, id. Oostende, St.-Amand (bij Pauw.) Sinaj (waas). Swevele St-Nikolaas' Schaarbeke, Steenhuize, Thielt, Uitbergen Vraecne, Waasmunster. Wetteren, id. ten-Beede Wizeo, Welle, Wello Zele,</p>	<p>J. B. De Smet, dreef Vanden Steen rammele, Vander Gucht, bakker, Fr. De Maeyer, Bouzen, winkel, dorp. Ed. Mulders, koopman M. Simoen, winkelier. Mr Van den Eeckhout, koopman Van Dierdoney, Kerkbaljuw- de Gevaers, winkeliers Hilaire Steppe, Avoux-Mulders, boekdr W. Geersau, L. Ghys, winkelier w. Herrebaut, Kasteelstraat Duclos, kerkstr 76 Ang Pauwels. Subbas Van Acker Pieter Van Oost. M. K. De Suet, kalkstr. 49, Ch. Verschueren, St Apollonestraat. Oot-Hotte, bij 't Kasteel. J. Van de Gravele, hoogs F. Verstraten winkelier. J. B. Baydeus winkelier. M. B. Rooms, winkelier E. Van de Mergel, statie. M. Veirman, winkel B. Staes, winkelier, (dorp) Van der Niepen-Staels, her b Van der Niepen-Staels herbergier, J. B. De Kinder, wijk Elst</p>
---	---	--

Wie zich abonneerde op de krant – toentertijd twee en een halve frank voor een jaar-abonnement - kreeg de krant thuisbezorgd. Blijkbaar liep dat niet altijd van een leien dakje, want Den Denderbode voelt zich genoodzaakt om de bode van Borchtlombeek publiekelijk aan te spreken op zijn fouten. In Den Denderbode van 19 maart 1848 staat dit onverholven dreigement:

“Men doet ons klagten dat sommige briefdraegers den Denderbode meermaels aan andere personen als de inschryvers afgeeven om het blad aldus te doen bestellen; wy berigten die facteurs dat wy maetregels zullen neemen om dit misbruyk te doen ophouden. - Pasop bode van Borgt-Lombeek als het nog eens gebeurt, zult gy er gestaen hebben.”

Als een krant een grote mate van populariteit geniet in een gemeente, dan laat de redactie niet na om dat in de meest lovende en wervende woorden wereldkundig te maken. De Volksstem, dat in 1896 aan zijn tweede jaargang toe is, looft in de krant van 29 februari haar enthousiaste Pamelse lezers:

Pamel! Pamel! Wie en kent er die schoone en groote parochie niet, daar zoo schilderachtig gelegen op den Dender, alom en overal bekend in de vijf werelddeelen voor zijnen fameuzen dikken, di er over eenige jaren overleed? Ewel, tot Pamel, ja daar staan de menschen met hun 5 centiemen aan de deur tegen dat onze verkooper er moet arreveren .... Zoo geerne lezen ze daar 't Stemmen. En zeggen dat 't blad van de groen socialisten van Ninove daar ook is gekomen om verkocht te worden. Heere Dominus toch! En bij gebrek aan aankoopers, voor niets is moeten uitgedeeld worden!!!

De link met de politieke strekkingen en partijen die kranten hebben, leidt logischerwijze – net zoals in het artikel hierboven – regelmatig tot schampere verwijzingen naar kranten met afwijkende politieke ideologieën.

Zo publiceert Den Denderbode van 10 januari 1858 een 'schrijven uit Pamel' dat in niet mis te verstane bewoordingen een vernietigend oordeel schetst over (een artikel in) het concurrerende liberale weekblad Het Verbond van Aelst. In één moeite krijgt ook de liberale partij een ferme veeg uit de pan.

“Het Verbond van Aelst heeft zaterdag een artikel afgekondigd welk het prulblad zich door eenen kwant van D. heeft laten opdraeyen. (...) Van al dat onnozel gezever is er geen enkel woord waer en men moet waerlyk van de verlichte klas der gazetten toebehoren, gelyk het Verbond, om zich zulke domheden te laten opvyzen. Doch dit is niet te verwonderen: het Verbond is een van die schurftbladen die denken dat met scharten en krabben zekere kwael om helpen is, maar die op 't eynde zullen leeren dat zy kwalyk begonnen hebben. Heeft menige koe een kwaad kalf, 't is hare schuld niet; gelyk het evenmin de schuld is van sommige gazetknoeyers dat zy, door onbesuyste spotters, gefopt en zelve tot spot van 't algemeen gesteld worden.

Molleblind is immers ook eene hoedanigheid onder de ... liberale leugenaers.”

Dergelijke verwijten in beide richtingen zijn schering en inslag. Gelukkig is de toon niet altijd zo zwaar verwijtend, en is er af en toe ruimte om op een meer humoristische, bijwijlen sarcastische wijze naar de dingen te kijken. Een mooie illustratie daarvan vinden we in de liberale krant De Dendergalm en de katholieke Den Denderbode. Beide kranten vertellen het relaas van een verkiezingsmeeting te Poelk, en hebben duidelijk elk een eigen kijk op wat er die dag gebeurde. Lees en vergelijk! Den Denderbode van 17 mei 1906 brengt het verhaal als volgt:

“Gister donderdag O. L. Heer Hemelvaart kwamen de liberalen van Ninove, muziek er bij, met den tram van kvaart voor 5 uren ’s namiddags, om propaganda te maken voor de liberale condidaten. Aan de Belle Alliance werden ze door de inwoners op zulke aardige wijze ontvangen dat ze dadelijk met vitesse naar Poelk getrokken zijn.

Hier was de ontvangst nog aardiger en werd er zelfs hier en daar een onaangenaam strelingske toegediend bij zoo verre dat de Ninovesche liberalen als hazen, de eenen naar Okegem stoven, de anderen op den tram sprongen of aan ’t loopen gingen. En allen waren voor 7 uren terug te Ninove langsheen de muren binnen geslopen gelijk Azor die ’ne schop onder zijnen steert had gekregen.”

De Dendergalm daarentegen brengt op 3 juni 1906 het verhaal met een ‘een iets andere nuancering’:

“Naklanken van de meeting van Poulck Den donderdag 24 mei trokken onze vrienden met muziek naar Pamel-Poulck. De meeting die zij daar wilden geven werd ongelukkig gestoord door de plaatselijken doktor, die op dit oogenblik te werk ging alsof hij aangedaan was door een hevigen aanval van delirium janevelum. Wij zijn gelukkig onze lezers te mogen gerust stellen: hij was ’s anderendaags radikaal genezen!

De sprekers werden nog gestoord door eenige Pamelaars die zich hadden laten verwarmen en opjagen door een hooveerdigen boer.

Die man heeft voorzeker daardoor willen bewijzen dat zijn verstand vele dagwanden meer uitgestrektheid heeft dan dat van de andere boeren.

Waarom moet het volk te Poelk niet luisteren? Waarom moest het uitlopen op stooten en stampen? Omdat de katholieken weten dat men, met tot het volk te spreken, het volk leert denken en redeneren - en dat het de domheid der menigte is die hen aan ’t bewind moet houden. Een volk dat onderwezen is, kan men geene steenen doen werpen. Daarom zijn de katholieken tegen alle degelijk volksonderwijs. De meeting heeft in alle geval goede vruchten gedragen. De Liberalen bekomen inderdaad in het arrondissement Brussel 29.000 stemmen meer dan vroeger. Dit hebben we grootendeels aan de kiezers van Pamel te danken. Wij zijn er hun dan ook hartelijk dankbaar voor.

Vernomen uit den mond van Pamelische hopboeren: ‘Het is eene schand voor onze gemeente en voor onze bevolking. Willen de Liberalen morgen terug komen, wat er voorgevallen is zal niet meer gebeuren. Wij zullen het beletten!’

Overweging van eene Poulckshe boerin: ‘Ros haar en elzen hout groeit maar op slechten grond!’

Toen het delirium janevelum van den doktor den hoogsten graad bereikt had, was zijne tegenspraak koorstachtig, bijtend, razend. Het antwoord dat hij ontving was al te klinkend, naar zijne meening. Zijn hoed bleef er bij op ’t slagveld. Hij werd gelukkig met veel zorg naar Ninove gebracht en ligt te zijner beschikking op het politiebureel.”

Misschien vraagt u zich af wie ‘Azor’ is in het artikel uit Den Denderbode? Azor is één van de twee hoofdfiguren uit de opera-komedie ‘Zémire and Azor’, gebaseerd op het allicht beter bekende ‘Belle en het beest’, waarbij Azor dan uiteraard het monsterlijke beest is.

Bart Caulier

Gluren bij de buren

In ons zomernummer gaan we 'gluren' in een van de mooiste dorpen van het Pajottenland: Herne. Wij komen meer te weten over dit Zuid-Pajotse oord aan de hand van een mijmering van dichter-journalist Maurits Van Liedekerke. Hoewel hij afkomstig is uit Teralfene, jaren cultuurschepen was in Liedekerke, heeft hij al lang zijn anker geworpen op een mooie Hernese heuvelkam. Dat de gemeente zijn eminente inwoner apprecieert, mag blijken uit de vele eerbetuigingen die hem officieel werden toegekend met het ereburgerschap als klap op de vuurpijl. Nochtans is deze fijn besnaarde auteur de nederigheid zelve, naar minzaamheid en fysionomie te vergelijken met de andere literaire reus Felix Timmermans. Op 4 december mag Erfgoed Rausa feestelijk de nieuwste publicatie van Maurits Van Liedekerke voorstellen: 'Van Abbeloos tot Zeppos'. In ons volgende nummer komen wij hier uitgebreid op terug. Vandaag krijgen we van hem al een beschouwing van het erfgoedleven in Herne.

Maurits Van Liedekerke
(Foto Luc Schoonjans)

HERinNERing

De Gedichtendag die sinds 2009 in Herne onder mooie belangstelling gevierd wordt, kon zich dit jaar laven aan *Herinnering*, het thema dat in ons hele taalgebied op de affiche stond. Zelfs de jongste deelnemers wisten zich plots een en ander 'van vroeger' te herinneren.

De wat oudere dames en heren grepen als vanzelfsprekend terug naar de klassiekers uit hun schooltijd: van Paul van Ostaijen over Hubert Van Herreweghen tot Jotie Thoof.

Sommige deelnemers schroomden zich niet te putten uit het eigen poëziealbum. Meestal met herinneringen aan hun voorzaten die – met het voortschrijden der jaren – nog geliefder, nog meer onmisbaar zijn geworden, want opgehoogd met de kleuren van eerbiedige genegenheid.

Ingegeven door verlangen

Over dat 'ophogen van herinneringen' valt een en ander te zeggen.

Van de Amerikaanse filmmaker David Lynch is de uitspraak: "Een herinnering wordt slechts herinnering door alles wat we er zelf aan toevoegen."

De man heeft ervaring. Als gedegen regisseur zette Lynch een eigen interpretatie neer van het leven van Joseph Merrick, de Engelsman die aan elefantiasis leed, de zgn. olifantsziekte. Het resultaat was te zien in de veelgeprezen film *The Elephant Man* (1981). Met aan een herinnering 'wat toevoegen' is niets mis, op voorwaarde dat het 'met mate' gebeurt. Anders doen we aan wat heet, en door de Dikke van Dale uit het Engels overgenomen, *wishful thinking*: een 'denkwijze die is ingegeven door

verlangen'.

Anderen verklaren het begrip als '*het interpreteren van feiten, verslagen, gebeurtenissen, waarnemingen, enz... volgens wat men zou willen dat het geval is en niet volgens de werkelijke bewijzen. Als dit bewust en zonder respect voor de waarheid gebeurt, spreken we van verkeerde interpretatie, vervalsing, huichelen, oneerlijkheid of een verwrongen voorstelling van de waarheid.*'

In het dagelijks taalgebruik heet zoiets: een vrome wens koesteren of zijn dromen voor werkelijkheid nemen. In de filmversie van Lynch over het waargebeurde verhaal van de olifantsman was, zoals zijn citaat zegt, iets toegevoegd om tot een aanvaardbare interpretatie te komen.

Foto Peter De Meyst (FVR): interieur van de Sint-Petrus en Pauluskerk in Herne

De film leidde tot heroïsche discussies omdat niet iedereen het eens was met Lynch's versie.

In hoeverre iets toevoegen aan historische feiten oorbaar is, is als dansen op een slappe koord. Laten we zeggen dat lieden die het waarom, het waarvoor, het waartoe, enz. van feiten en gebeurtenissen achterhalen en verklaren, acrobaten op een wiebelend touw zijn. Of ze zijn geloofwaardig of ze vallen. Al dan niet door de mand.

Herinneringen een plaats geven

Mensen als u en ik die graag in ons en andermans verleden snuisteren, hebben elk hun redenen om met herinnering bezig te zijn. Een poging tot verklaring. Herinneringen boeien ons in hoge mate. Omwille van een gezamenlijk verleden? Om te ontdekken vanwaar wij komen? Omdat wij het verleden een plaats willen geven? Een plaats geven...

In eerste instantie in ons eigen bestaan en bij uitbreiding in dat van mensen van wie wij vermoeden dat zij dit aangenaam of boeiend of nuttig zullen vinden. Want wat een mens boeiend vindt, houdt hij niet voor zichzelf.

De drang om herinneringen met anderen te delen, behoort tot ons menselijk doen.

Meer zelfs, we willen herinneringen een onderkomen geven in een vertelling, een boek, brochure of internet, of gewoon in een kast of lade. Veilig opgeborgen voor de toekomst en toegankelijk voor iedereen maar vooral zij die na ons komen. In de hoop dat op een dag iemand de lade of de kast, en steeds meer en meer de digitale opslagplaats, opent. En een schat aan herinneringen vindt. Al dan niet voorzien van onze toegevoegde waarde. Daarom is het van groot belang om datgene wat wij toevoegen zo objectief, neutraal en verantwoord mogelijk te verwoorden. Dat gebeurt steeds meer en meer.

Een toekomst voor ons verleden

Dit voorjaar was de gemeente Herne in de ban van de... Herinnering.

Een eigen, gemeentegebonden erfgoedkring heeft deze gemeente nooit gehad. Wat niet zeggen wil dat er in die zin nooit 'wat' is geweest. Hier enkele voorbeelden.

– In 1955 verscheen de zeer grondige studie *Toponymie van Herne*, samengesteld door prof. Richard Billiet. De studie werd bekroond door de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde.

– In 1975 stelde Louis Derycke een album samen met oude foto's van Herne. De oudste prent dateert van 1894.

– Om te vieren dat Herne in 2005 sinds 800 jaar een onafhankelijke gemeente is, stelde Herman Vandormael de kroniek van de gemeente samen. Een blijvend naslagwerk!

Maar er is meer.

Herne en zijn deeldorpen, Herfelingen en Sint-Pieters-Kapelle, behoorden tot het eertijdse *Land van Edingen*. Een gebied van 29 gemeenten aan weerszijden van de taalgrens dat van 1607 tot het einde van het Ancien régime (1795) eigendom was van de hertogen van Arenberg. De studie over het verleden van dit 'land' gebeurde via de gewestelijke kring voor oudheidkunde, geschiedenis en heemkunde van het Pajottenland. Deze kring werd opgericht op 30 maart 1973 en droeg als naam *Het Oude Land van Edingen en Omliggende (HOLVEO)*. Na 40 jaar intense werking hield de kring op te bestaan. Na al die jaren driemaandelijks een tijdschrift te hebben uitgegeven gewijd aan verleden en heden van de gemeenten die deel uitmaakten van als 'Het Oude Land' bekend stond.

Tot de studie van Sint-Pieters-Kapelle, een ander deeldorp van Herne, werd bijgedragen door de *Heemkring Sint Peeters Ter Waerden*, opgericht in 1983. Ook deze kring had een uitgave, het jaarboek *Chronycke van Sint Peeters Ter Waerden*.

Herne beschikt ook over een *Gemeentelijk Studiegenootschap Hernse Kartuis* dat het er sinds 1314 gevestigde kartuizerklooster, het oudste van de Nederlanden, bestudeert. In 2014 bestond het klooster 700 jaar wat aanleiding gaf tot een tentoonstelling en de uitgave van meerdere publicaties. Deze drie 'instellingen' bouwden in de voorbije decennia ook een eigen archief op.

Op voorstel van de dit voorjaar opgerichte vzw Herinnering – vereniging voor bewaring en ontsluiting van lokaal erfgoed – werd met afgevaardigden van deze drie groepen een overeenkomst gesloten. Daarin staat bepaald dat het archief van HOLVEO in bruikleen wordt afgestaan aan de vzw. Eenzelfde engagement gingen ook de twee andere verenigingen aan.

De ruimten van het gewezen Dominicanessenklooster (door de gemeente Herne aangekocht) bieden meerdere mogelijkheden in dienst van het socioculturele leven: een bio-tuin, leslokalen, uitgeruste keuken, opvangruimte voor vluchtelingen, enz...

En het biedt nu ook een om er het erfgoeddepot en vergaderlokalen van vzw Herinnering in onder te brengen.

(erfgoed @herne.be)

Zo krijgt het verleden van Herne eindelijk een toekomst.

Maurits van Liedekerke, Herne

Op de volgende bladzijde:

Foto Peter De Meyst (FVR): het gerestaureerde Dominicanessenklooster in Herne

